

на циганите да се местят лесно от място на място. Ние ги купихме но скоро след това... [някои цигани] използваха тези пари, за да придобият нови коне от селскостопански кооперации, които имаха излишък в резултат на повишената механизация и ги разпродаваха евтино. Извлякохме си поука от това.³²

След няколко години обаче става очевидно, че Закон 74 е извънредно неефективен при контролирането на движението на "полуномадите". Причината е, че работодателите, които се нуждаят от работна ръка, обикновено си затварят очите за наредбите, но най-вече защото нерегистрираните роми също се преселвали. Местните власти обикновено не използват възможностите си да ги регистрират, тъй като това предполага да ги надзирават, да им осигуряват работа и да ги настаняват. По лесно е да ги пренебрегват.

Следвоенното движение на ромското население: номадство или миграция?

Казват ни: "циганинът е преди всичко и най-вече номад". Възгледът на Клебер изглежда се споделя от много чехословашки администратори, но ключовите термини "номад" и "скитащ" се използват без каквото и да било сериозно обсъждане,³³ зад тяхната употреба е трудно да се открие някаква строга теория.

Класификацията на ромите на "номади", "полуномади" и "уседнали" предполага исторически, еволюционен модел - прогресия от последователни етапи, през които сектори от ромското общество минават по пътя към "пълната асимилация". Но проучването на ромската история в Словакия показва, че много роми са уседнали още през XIV и XV в. Във всеки случай повечето роми изглежда са се уседнали докъм времето на Мария Терезия, а преброяването от 1893 г. показало, че по-малко от 2 % от словашките 36000 роми са поне донякъде номади - и то по време, когато почти четвърт от всички словаки емигрират в Съединените щати!